

แนวทางการแก้ปัญหาเด็กเรียนอ่อน โดยเน้นการสร้างความมั่นใจในการเรียน

โดย SE-ED Learning Center

โดย ดร. วิโรจน์ ลักขณาอดิศร ผู้อำนวยการ SE-ED Learning Center
แอดมินเพจ Education Facet (<http://facebook.com/EducationFacet>)

ตอนที่ 1: ต้องรู้ก่อนว่าทำไมลูกถึงเรียนอ่อน และต้องเข้าใจความรู้สึก ของเขาก่อน

สำหรับคุณพ่อคุณแม่ ที่พบว่าลูกมีผลการเรียนที่โรงเรียนไม่ดีนัก หรือบางทีผลการเรียนก็อยู่ในระดับปานกลาง (เพราะบางโรงเรียนนั้นมีคะแนนเก็บอยู่ในสัดส่วนที่สูงมาก ส่วนคะแนนสอบนั้นมีเพียงร้อยละ 30 – 40 เท่านั้น) พ่อคุณแม่รวมทั้งลูกได้ ก็อาจจะทำให้คุณพ่อคุณแม่ไม่เห็นปัญหาการเรียนอ่อนของลูกที่ชัดเจนนักครับ) แต่สิ่งที่คุณพ่อคุณแม่พอจะรู้สึกได้ก็คือ ลูกขาดแรงจูงใจในการเรียน ไม่มีความตั้งใจในการเรียนอย่างที่เราควรจะเป็น ที่ผ่านๆ มาคุณพ่อคุณแม่ก็อาจจะลองแก้ปัญหาด้วยการส่งลูกไปเรียนพิเศษเพิ่มเติม หรือพยายามสอนลูก และใส่ใจลูกให้มากขึ้น เด็กบางคนก็อาจจะดีขึ้น แต่เด็กอีกหลายๆ คน ก็ดูเหมือนจะเหมือนเดิม ไม่มีแนวโน้มในทางที่ดีขึ้นอย่างที่คุณพ่อคุณแม่คาดหวัง ซ้ำร้าย เด็กบางคนอาจจะมีแนวโน้มแย่ลง หรือต่อต้านกับการเรียนพิเศษ หรือการจ้ำจี้จ้ำไชในเรื่องการเรียนของคุณพ่อคุณแม่ ด้วยซ้ำไป จนคุณพ่อคุณแม่บางท่านถอดใจ ทำใจส่งให้ลูกเรียนไปวัน ขอให้ลูกเอาตัวไปอยู่ที่โรงเรียนก็พอ จะเรียนได้แค่ไหนก็เอาแค่นั้น พ่อแม่มีหน้าที่จ่ายค่าเล่าเรียน จ่ายค่าเรียนพิเศษ ก็จ่ายๆ ไป เรื่องลูกจะเรียนอะไร เรียนต่อที่ไหน ถึงเวลาก็ค่อยไปคิดเอาตอนนั้น กลายเป็นลูกก็หมดแรงจูงใจ พ่อแม่ก็ทิ้งตัวปล่อยวางหมดกำลังใจ พยายามจะไม่สนใจ ไม่พูดถึงเรื่องเรียนของลูก

จากแนวคิดที่ผมได้จัดทำเป็นอัลบั้มภาพในเพจ Education Facet (<https://goo.gl/mUPnuO>) ผมคิดว่า การที่จะแก้ปัญหาเด็กเรียนอ่อนให้ประสบความสำเร็จ คุณพ่อคุณแม่ มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจสาเหตุของปัญหาการเรียนอ่อนของลูกเสียก่อน และต้องเชื่อในเบื้องต้นก่อนว่า “ปัญหาการเรียนอ่อนของลูก ไม่ได้มีสาเหตุมาจากสติปัญญาของเขา แต่มาจากการที่เขาขาดความมั่นใจในการเรียน” คุณพ่อคุณแม่ถึงจะแก้ไขปัญหานี้ได้ครับ

เด็กที่เรียนอ่อน มักจะมีปัญหาในการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ เด็กที่เรียนอ่อนส่วนใหญ่จะเป็นเด็กที่เรียนคณิตศาสตร์ไม่ค่อยเข้าใจ และมักจะบอกกับคุณพ่อคุณแม่ว่า “ไม่ชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์” (ก็จะไปชอบได้อย่างไรล่ะครับ ก็เรียนไม่เข้าใจเลย ตามไม่ทันเลย สู้เพื่อนไม่ได้เลย) สาเหตุเป็นเพราะว่าการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ เด็กจะต้องคิดตามในสิ่งที่คุณครูสอน และทำความเข้าใจบทเรียนอย่างต่อเนื่อง หากเกิดความไม่เข้าใจขึ้นระหว่างทาง ก็อาจจะทำให้เรียนเนื้อหาในส่วนนั้นไม่รู้เรื่อง พอความไม่รู้เรื่องสะสมเพิ่มขึ้น ก็ยิ่งตามที่คุณครูสอนไม่ทันเพิ่มมากขึ้น ระหว่างที่นั่งสงสัยอยู่ ครูก็สอนเรื่องถัดไปไปเรื่อย ๆ พอเงยหน้าขึ้นมา ก็แทบจะไม่เข้าใจอะไรเลย ทีนี้เด็กก็จะยิ่งรู้สึกว่า การเรียนในห้องเรียน เหมือนกับการนั่งฟังภาษามนุษย์ต่างดาวที่ฟังอะไรไม่รู้เรื่องเลย พอไม่สนใจก็ถูกดู พยายามทำอะไรอย่างอื่นมาทำมาเวลา ก็ถูกครูตำหนิ จะนั่งหลับก็ถูกต่อว่า ทำให้บรรยากาศที่ต้องนั่งหายใจไปเรื่อย ๆ ในห้องเรียนของเด็กที่เรียนไม่เข้าใจ เป็นอะไรที่ทุกข์มาก ๆ เลยนะครับ เวลาที่ผ่านไปแต่ละนาที เหมือนจะนานเอามาก ๆ เลย

นอกจากนี้ การเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ ไม่ได้อาศัยแค่ความเข้าใจอย่างเดียวซะทีเดียวครับ เนื้อหาส่วนที่พื้นฐานที่สุดของวิชาคณิตศาสตร์ ก็คือ การคำนวณ เด็กที่เรียนอ่อนส่วนใหญ่ พ่อจะคำนวณอะไรได้บ้าง แต่ว่าจะทำได้ช้ากว่า และมีความถูกต้องแม่นยำน้อยกว่าเพื่อนคนอื่น ๆ ในห้อง ทีนี้ล่ะครับ เด็กที่เรียนอ่อนก็จะรู้สึกว่า “ขนาดเนื้อหาที่เราพอจะทำได้บ้าง ก็ยังสู้คนอื่นเขาไม่ได้เลย” เจ้าความรู้สึกที่ว่า “เราเป็นคนที่ไม่เอาไหน ไม่ได้เรื่อง สู้คนอื่นเขาไม่ได้” นี้ล่ะครับที่เป็นตัวบั่นทอนความเชื่อมั่นในการเรียนของเด็กที่ร้ายกาจที่สุด ถ้าคุณพ่อคุณแม่ไม่สามารถกำจัดปมเชิงลบนี้ให้ออกไปจากใจของลูกได้ ก็จะแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ก่อนของเขาไม่ได้ครับ

คุณพ่อคุณแม่บางท่าน อาจจะสงสัยว่า “ถ้าฟังครูไม่เข้าใจ เรียนไม่รู้เรื่อง แล้วทำไมเด็กไม่ถามครูล่ะ” คำตอบง่ายมาก ๆ ครับ ก็คือ トラบไตที่เด็กรู้สึกว่า เขาเป็นคนที่ไม่เข้าใจเพียงคนเดียว ในขณะที่เพื่อนคนอื่น ๆ เขาเข้าใจกันหมดแล้ว เขาก็ไม่อยากจะถามให้เพื่อนคนอื่น ๆ รู้หรอกนะครับว่า เขาเป็นคนเดียวในห้องที่ไม่เข้าใจ ไม่มีเด็กคนไหนอยากจะถูกเพื่อน ๆ มองเป็นตัวตลกของห้องหรอกครับ

บางทีที่ไม่อยากถาม ก็เพราะไม่อยากฟังคำตอบ เพราะเคยถามครูไปแล้ว พอครูอธิบายเพิ่มเติมกลับมาแทนที่จะเข้าใจ กลับรู้สึกงงมากกว่าเดิม ยิ่งฟังที่ครูอธิบายไม่เข้าใจ เขายังรู้สึกว่าตัวเองเป็นคนไม่เอาไหนมากขึ้น “ขนาดครูพยายามอธิบายให้เราเข้าใจแล้วนะเนี่ย แต่เรายังไม่เข้าใจอยู่ดี เรานี่มันไม่เอาถ่านจริง ๆ” ในใจของเด็กที่เรียนอ่อน อาจจะคิดแบบนี้บ่อย ๆ ได้ล่ะครับ พอฟังคำตอบของครูแล้วยังรู้สึกเครียด ใครจะไปอยากถามในครั้งต่อไปล่ะครับ

บางครั้งก็อยากจะถามนะครับ แต่พอความไม่เข้าใจมันสะสมมาเรื่อย ๆ บางทีเด็กที่เรียนอ่อนเขาก็ไม่รู้ตัวเองเหมือนกันว่าไม่เข้าใจตรงไหน นึกคำถามไม่ออกว่าจะถามยังไง ครั้นจะบอกกับคุณครูว่าไม่เข้าใจ

อะไรเลยมาตั้งแต่ต้นก็ไม่กล้าพูด สุดท้ายนั่งเฉยๆ เฉยๆ ดีกว่า ถ้าครูถามว่า “เข้าใจไหม” ก็ตอบเนียนๆ ว่า “เข้าใจ” ไปเถอะ

เวลาที่อึดอัดที่สุดของเด็กที่เรียนอ่อนก็คือ เวลาที่ครูถามนักเรียนเป็นรายบุคคล เวลาที่เขาเห็นเพื่อนนักเรียนคนอื่นเขาตอบคุณครูได้อย่างถูกต้อง ในขณะที่ตัวเขาตอบไม่ได้ หรือตอบไม่ถูก ต่อให้ครูเปลี่ยนคำถามให้ง่ายลง เขาก็ยังตอบไม่ได้อยู่ดี มันยิ่งเป็นการยืนยันความคิดของเขาว่า “เรามันไม่ได้เรื่อง เรามันสู้คนอื่นเขาไม่ได้จริงๆ นั่นละ” นี่ละครับ นี่ละครับความรู้สึกของโนบิตะเลยครับ

ไม่มีเด็กคนไหนหรอกนะครับ อยากจะอยู่ในสถานการณ์ที่คนอื่นๆ เขารู้เรื่อง เขาเข้าใจกันหมด มีแต่เราคนเดียวที่นั่นแหละที่ไม่รู้เรื่อง สู้ใครเขาก็ไม่ได้ ทำอะไรก็แพ้เขาตลอด ซ้ำกว่าเขาตลอด มันก็เป็นธรรมดาที่เด็กที่เรียนก่อนจะต้องพยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้ตัวเองต้องตกอยู่ในสถานการณ์อย่างนั้น ไม่อยากอยู่ในห้องเรียน ไม่อยากจะทำอะไรเรียน อยากนั่งให้ไกลจากครูที่สุด อยากจะนั่งเฉยๆ อยู่หลังห้องโดยที่ไม่ต้องมีใครมาสนใจอะไร จากเริ่มต้นที่อ่อนแควิชาคณิตศาสตร์ ก็จะค่อยๆ ลุกลามาไปสู่วิชาอื่นๆ จนกลายเป็นเด็กที่เรียนอ่อนในทุกวิชาแบบสมบูรณ์แบบ

เวลาที่เจอโจทย์คณิตศาสตร์อะไรที่ยาวสักหน่อย เด็กที่เรียนอ่อนมักจะพูดทันทีเมื่อเห็นโจทย์ว่า “ยาก” “ทำไม่ได้หรอก” ทั้งๆ ที่ยังไม่ได้อ่านคำถามเลย ขนาดบางครั้งครูเฉลย หรืออธิบาย ก็ยังไม่อยากจะฟังเลยครับ เพราะว่าเขาไม่สามารถที่จะคิดตามที่ครูอธิบายได้ทัน ฟังไปก็ไม่รู้เรื่อง ส่วนมากก็จะแค่ลอกเฉลยที่ครูเขียนบนกระดาน ลงในสมุด ลอกไปทั้งๆ ที่ไม่เข้าใจนี่ละครับ

ยิ่งถ้าสักวันเขาได้พบเจอกับเพื่อนคนหนึ่ง ซึ่งเป็นคนที่เรียนไม่รู้เรื่องเหมือนกัน ก็ยิ่งทำให้สถานการณ์ยิ่งแย่เข้าไปใหญ่ เพราะเขาจะรู้สึกดีใจมากๆ ที่ในโลกที่เรียนไม่รู้เรื่องของเขา แต่เดิมที่มีเขาอยู่เพียงลำพัง ตอนนี้เขามีเพื่อนแล้ว ยิ่งบางโรงเรียนมีระบบการคัด และจัดอันดับห้องเรียน โดยที่ครูจับกลุ่มให้เด็กที่เรียนอ่อนไปอยู่ร่วมกัน เรียนในห้องเดียวกัน และถ้าคุณพ่อคุณแม่ยอมให้ลูกเรียนอยู่ในห้องเรียนแบบนั้น ผมว่าสถานการณ์จะยิ่งแย่เข้าไปสู่จุดวิกฤติเลยครับ เพราะเขาจะมีเพื่อนที่ปฏิเสธการเรียนอยู่เต็มไปหมดทั้งห้อง ที่คอยชวนกันไปทำอะไรอย่างอื่น ที่ไม่ใช่การเรียน จากที่เรียนอ่อนอยู่แล้ว ก็ยิ่งเรียนอ่อนมากขึ้นไปอีก ลองถ้าลูกของคุณพ่อคุณแม่จะพยายามขยัน หรือตั้งใจเรียนขึ้นมาสักหน่อย ก็จะถูกเพื่อนๆ ในห้อง มองว่าเป็น “ตัวประหลาด ที่พยายามทำตัวแปลกแยกจากเพื่อนๆ” โอกาสที่จะแก้ไขปัญหาลูกเรียนอ่อน นี่ยิ่งยากไปกันใหญ่ครับ

คุณพ่อคุณแม่หลาย ๆ ท่าน มักจะใช้ “การเรียนพิเศษ” ในการแก้ปัญหาการเรียนอ่อนของลูก แต่ก็มีเด็กที่เรียนอ่อนอยู่จำนวนไม่น้อยนะครับ ที่ต่อให้เรียนพิเศษเท่าไร ผลการเรียนก็ไม่ค่อยดีขึ้น เพราะการเรียนพิเศษส่วนใหญ่ของเด็กเรียนอ่อน คุณพ่อคุณแม่มักจะให้เรียนตามระดับชั้นที่เรียนอยู่ เช่น ถ้าเด็ก

เรียนอยู่ชั้น ป.4 ก็จะให้เรียนพิเศษในเนื้อหาของชั้น ป.4 แต่จริงๆ แล้วเนื้อหาที่ลูกไม่เข้าใจ อาจจะเป็นเนื้อหาของชั้น ป.3 ก็ได้ครับ แต่เป็นเนื้อหาพื้นฐานที่ต้องใช้ในการเรียนเนื้อหาในระดับชั้น ป.4 จึงปล่อยให้เรียนในระดับชั้น ป.4 ไม่เข้าใจ ถ้าไม่วินิจฉัยให้รู้แน่ๆ ว่าลูกอ่อนเนื้อหาส่วนไหน แล้วให้ลูกเรียนพิเศษตามระดับชั้นที่เรียนที่โรงเรียนอยู่นั้น ต่อให้เรียนมากเท่าไร ก็อาจจะไม่ช่วยทำให้ลูกมีผลการเรียนที่ดีขึ้นนะครับ ซ้ำร้ายเด็กอาจจะรู้สึกว่ “ขนาดเรียนพิเศษมากขนาดนี้แล้ว ก็ยังไม่รู้เรื่องอยู่ดี เรานี้มันไม่เอาไหนจริงๆ นั่นละ” ยิ่งทำให้ความมั่นใจที่เหลือน้อยอยู่แล้ว ลดลงไปอีก

นอกจากนี้ ส่วนมากเด็กที่เรียนอ่อน มักจะมีปัญหาเรียนอ่อนหลายๆ วิชา หรือแทบจะทุกวิชา คุณพ่อคุณแม่ก็มักจะให้ลูกเรียนพิเศษ หรือเรียนเสริมแบบทุกวิชา หรือเรียน 5 วิชา วิชาละนิด วิชาละหน่อย โดยที่ไม่ได้ Focus เลยสักกะวิชา สุดท้ายเท่ากับกลายเป็นการซ้ำเติมเพิ่มภาระให้กับเด็กที่เรียนอ่อน แค่เรียนที่โรงเรียนตั้ง 8 สาระวิชา ก็จะแยะอยู่แล้ว ต้องมาเรียนพิเศษอีกตั้ง 5 วิชา นี่ยิ่งท้อเข้าไปใหญ่ เด็กที่ปัญหาเรียนอ่อนส่วนใหญ่ ที่ไปเรียนพิเศษส่วนมากก็จะแค่นั่งลอกเฉลยที่ครูเขียนบนกระดานลงสมุด หรือไม่ก็แสดงวิธีทำเขียนตามที่ครูบอก โดยที่ไม่ได้เข้าใจอะไรเพิ่มขึ้นมาเลย ซึ่งการเรียนพิเศษแบบนี้ ไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาเด็กเรียนอ่อนได้เลยครับ

สำหรับการแก้ปัญหาเด็กเรียนอ่อนภายในโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่ก็จะแก้ปัญหาด้วยการตัดเนื้อหาบางส่วน ให้เด็กที่เรียนอ่อนเรียนเพียงแค่วันละบท ซึ่งถ้าเป็นช่วงระยะเวลาสั้นๆ เพื่อจะได้เอาเวลาไปปรับพื้นฐานบางส่วนให้กับนักเรียน ผมเห็นด้วยนะครับ แต่ส่วนใหญ่ไม่เป็นเช่นนั้น เด็กที่เรียนอ่อน จะถูกลดทอนเนื้อหาให้น้อยกว่านักเรียนคนอื่นๆ ไปโดยตลอด ซึ่งผมมักจะตั้งคำถามถามคุณครูที่โรงเรียนอยู่เสมอว่า “ยิ่งตัดบทเรียนของนักเรียนที่เรียนอ่อนลง ให้เรียนน้อยกว่านักเรียนคนอื่นๆ ไปเรื่อยๆ นั่นก็เท่ากับว่า คุณครูกำลังจะทำให้เขามีความรู้น้อยกว่านักเรียนคนอื่นๆ ไปเรื่อยๆ แล้วเมื่อไหร่ เขาจะเลิกเรียนอ่อนล่ะครับ” การลดทอนบทเรียนให้กับเด็กที่เรียนอ่อน ยิ่งเป็นการทำให้เขาเรียนอ่อนลงไปเรื่อยๆ แถมจะเป็นการเรียนอ่อน ที่ไม่มีทางที่จะไล่ทันเพื่อนๆ ได้อีกเลยด้วยครับ

เด็กที่เรียนอ่อน เขาไม่ได้ต้องการความเห็นใจ ไม่ได้ต้องการให้ใครมาสงสาร หรือต้องการ “แต่มีต่อ” ในการเรียนหรอกนะครับ เขาแค่ต้องการฟังที่ครูสอนให้เข้าใจ เรียนตามคนอื่นๆ ได้ทัน ตอบคำถามที่ครูถามได้บ้าง ก็เท่านั้นเองครับ ผมเชื่อว่า “เด็กทุกคนอยากจะทำอะไรก็ได้เอง อยากจะเข้าใจสิ่งใหม่ๆ ที่ได้เรียนทั้งนั้นล่ะครับ” แต่เด็กแต่ละคนต้องการเวลาคิดที่ไม่เท่ากัน ไม่มีเด็กคนไหนหรอกครับที่อยากจะคอยลอกเฉลย โดยที่ไม่เข้าใจอะไรเลยหรอกนะครับ ดังนั้นการตัดสินว่า เด็กคนที่ยังคิดไม่ออก ในขณะที่เด็กคนอื่นๆ คิดได้แล้ว หรือเด็กที่ต้องใช้เวลาคิดมากกว่าเด็กคนอื่นๆ ว่าเป็นเด็กที่เรียนอ่อน จึงเป็นการตัดสินที่ไม่ยุติธรรมเท่าไรเลยนะครับ ถ้าเราเอาเวลาหมดคาบเรียนเป็นตัวชี้ขาดว่าเด็กหมดเวลาคิดแล้ว

เด็กก็จะหยุดคิดทันทีครับ อะไรที่ยังคิดไม่ออก ยังไม่เข้าใจ ก็จะช่างมัน สุดท้ายก็จะสะสมความไม่เข้าใจไปเรื่อยๆ จนเรียนอะไรก็ไม่รู้เรื่องในที่สุด

ตอนที่ 2: วิธีแก้ปัญหาเด็กเรีงอ่อนอย่างมี Focus ค่อยๆ ทำ แต่ ต้องมีความสม่ำเสมอ

หัวใจสำคัญในการแก้ปัญหาเด็กเรีงอ่อน คือ การฟื้นฟูให้เด็กเหล่านั้นมีความมั่นใจในการเรียนกลับมาให้ได้ และการที่จะทำให้เขาคืนความมั่นใจกลับมา มันไม่ใช่แค่ “การพูดให้กำลังใจ” หรือ “การปลอบโยน” นะครับ การพูดให้กำลังใจ โดยที่ไม่มีกระบวนการอะไรที่เป็นรูปธรรม มันก็เป็นเหมือนการพูดให้เขาทำใจ ปลง และยอมรับกับสภาพการเรีงอ่อนของเขาเท่านั้นเองครับ ไม่ได้ช่วยให้ผลการเรียนของเขาดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เด็กเรีงอ่อนที่คอยฟังแต่คำพูดให้กำลังใจเข้าไปซ้ำมา บางทีเขาก็รู้สึกเบื่อ นะครับ และยิ่งรู้สึกแย่กับตัวเอง นะครับ เพราะว่าเขาอาจจะรู้สึกว่า “ทำไมคนอื่น ๆ ต้องมาเห็นใจ หรือต้องมาวุ่นวายสงสารเขาด้วย”

การแก้ปัญหาเด็กเรีงอ่อน จะต้องเป็นกระบวนการที่เป็นรูปธรรม ที่มีเป้าหมายสำคัญคือ “การทำให้เขาสามารถคิดออก ตอบคำถาม และทำแบบฝึกหัดให้ได้ด้วยตัวของเขาเองอย่างคล่องแคล่ว และทำให้เขารู้สึกว่าพอเขากลับไปยังห้องเรียน เขาฟังที่ครูอธิบายรู้เรื่อง คิดตามได้ทัน เรียนทันเพื่อน ๆ ตอบคำถามที่ครูถามได้ ไม่ว่าจะวันนี้จะเรียนอะไร ก็เข้าใจในสิ่งที่เรียนได้ทันที ไม่ความไม่เข้าใจเก็บสะสมเอาไว้เหมือนแต่ก่อน ถ้าคุณพ่อคุณแม่ทำให้เขารู้สึกแบบนี้ได้ ความมั่นใจในการเรียนของเขาจะเริ่มกลับมาครับ

โดยกระบวนการ ที่จะฟื้นฟูความมั่นใจในการเรียนให้กับเด็กที่เรีงอ่อน นั้นประกอบไปด้วย องค์ประกอบสำคัญ 7 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. การสร้าง Focus ให้กับเด็กที่เรีงอ่อน

เด็กไทยมีปัญหาต่างๆ นะครับกับการเรียนหลายวิชา เรียนหลายวิชาที่ว่าสาหัสแล้ว แต่ต้องมาสอบทุกวิชานี้สิครับ สาหัสยิ่งกว่า ทรายใดก็ตามเด็กที่เรีงอ่อนยังต้องตกอยู่ท่ามกลางวงล้อมของการเรียน 8 – 10 วิชา แบบที่ต้องสอบทุกวิชาอย่างนี้ เขาจะงงครับ ไม่รู้ว่าจะต้องทำอะไรก่อน จัดลำดับความสำคัญในการเรียนไม่ได้ สุดท้ายก็คือปล่อยมือ ทั้งตัว ช่างมัน ไม่เอามันเลยซักกะวิชานี้ละ

อย่าคิดเชียวนะครับที่จะให้เด็กเรียนอ่อนตัวมันทุกวิชา สุดท้ายก็จะทำได้แค่ตัววิชาละนิด วิชาละหน่อย ไม่ได้มุ่งมั่น ทุ่มเทลุยจริง ๆ จัง ๆ อะไรสักอย่าง สุดท้ายผลลัพธ์ก็จะเหมือนเดิม คือ ไม่มีอะไรดีขึ้นครับ เด็กที่เรียนอ่อน แต่เรียนในโรงเรียนเขาก็รู้สึกท้ออยู่แล้ว ถ้าจับเขามาหนึ่งเรียนพิเศษอีก 5 – 6 วิชา เขาก็อาจจะเชื่อฟัง หนึ่งเรียนไปนั้น ๆ ละครับ แต่เขาไม่มีทางที่จะเชื่อเลยว่าตัวเขาจะเรียนทั้ง 5 – 6 วิชาให้มันดีขึ้นได้ในคราวเดียวกัน คนเราถ้าขาดความเชื่อมั่น มันก็ไปต่อลำบากครับ

ผมเสนอว่า การแก้ปัญหาเด็กเรียนอ่อน เราควรจะต้อง Focus ที่วิชาคณิตศาสตร์วิชาเดียวก่อนนี้ละครับ วิชาอื่นไม่ต้องไปสนใจ เอาไว้ก่อนเลยก็ได้ครับ แค่ให้เด็กทำการบ้านส่งครูให้ครบถ้วนเท่านั้นก็พอ ไม่ต้องไปเสียเวลาอ่านหนังสืออะไรครับ สอบได้แค่ไหน ก็เอาแค่นั้นครับ เอาเวลาที่มีมาทุ่มให้กับวิชาคณิตศาสตร์วิชาเดียวนี้ละครับ

ที่ผมเลือกวิชาคณิตศาสตร์ก็เพราะว่า วิชาคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษา จริง ๆ แล้วไม่ได้มีเนื้อหาที่หลากหลายมากครับ คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ใช้ความคิด และความเข้าใจ ไม่ได้ต้องใช้ความจำอะไรมาก นอกจากนี้การเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น ก็ไม่ได้มีเนื้อหาใหม่ๆ อะไรเพิ่มเติมมากมาย ส่วนมากก็เป็นแค่การเพิ่มความซับซ้อนจากเนื้อหาเดิมเข้าไปอีกหน่อย มีผสมเอาเนื้อหาจากบทที่เคยเรียนไปแล้วมาใช้ในการคิดคำนวณร่วมด้วย ที่สำคัญที่สุดก็คือ วิชาคณิตศาสตร์ในระดับประถม เป็นวิชาที่มีคำตอบที่เป็นจำนวน เป็นตัวเลข ที่ชัดเจน ซึ่งถ้าเราสามารถคลายปมที่ไม่เข้าใจของเด็กที่เรียนอ่อนได้ เขาจะคิดได้ เชื่อมโยง ทะลุมายังบทเรียนที่เขากำลังเรียนอยู่ได้ ซึ่งจะค่อย ๆ ทำให้เขาเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในห้องเรียนได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น คิดตามที่ครูอธิบายได้ทันมากขึ้น ตอบคำถามของครูได้บ้าง เหมือนเพื่อนคนอื่น ๆ ในห้อง

หากเราสามารถทำให้ผลการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ของเขาดีขึ้นได้ แค่วิชาเดียวนี้ละครับ เขาจะรับรู้ได้ถึง “คุณค่าแห่งความพยายาม” และมีความเชื่อมั่นเพิ่มขึ้นว่า เขาสามารถทำให้ผลการเรียนมันดีขึ้นได้ด้วยตัวของเขาเอง เขาจะบอกกับตัวของเขาเองได้ว่า “ดูอย่างวิชาคณิตศาสตร์ที่ใคร ๆ ว่ายากสิ เรายังทำให้มันดีขึ้นได้เลย”

2. การให้เวลาเพิ่มเติมกับเด็กที่เรีงน่อ่น ำให้ง่ามีเวลาากพ้อที่จะคิด และทำ ความเข้าใจในบทเรีงน่อ่นด้วยตัวเอง ทำให้เวลากังเลิกรเรีงน่อ่นองเด็กที่ เรีงน่อ่นเป็นเวลาที่มีความหมาย

ในประเด็นนี้คุณพ่อคุณแม่บางท่านอาจจะบอกกับผมว่า ทุกวันนี้ก็ให้ลูกเรียนพิเศษหลังเลิกเรียนอยู่แล้ว แถมเรียนในวันเสาร์ หรือวันอาทิตย์เพิ่มเติมอีกด้วย แต่ก็ไม่เห็นว่าการเรียนของลูกจะดีขึ้นเลย

ปัญหาที่ผมพบอยู่เสมอเกี่ยวกับการเรียนพิเศษของเด็กที่เรียนอ่อนก็คือ การเรียนพิเศษของพวกเขา ส่วนมากก็ยังคงอยู่ในรูปแบบเดิมๆ ก็คือ เด็กคอยเขียนตามที่ครูบอก คอยลอกตามบนกระดาน ปัญหาก็คงเดิมๆ คือ “เขาไม่ได้คิดตามในสิ่งที่ครูกำลังสอนอยู่เลยครับ” ดังนั้นการที่จะทำให้การเรียนพิเศษ หรือการเรียนเสริมเพิ่มเติมของเด็กที่เรียนอ่อนได้ผล ก็คือ การทำให้ช่วงเวลาดังกล่าวของเขา เป็นช่วงเวลาที่ผ่อนคลาย ที่เขาสามารถที่จะใช้เวลาคิดตามได้อย่างเหลือเฟือ ไม่ต้องไปเร่ง หรือไปกดดันเขาครับ ให้เขาค่อยๆ คิด ค่อยๆ ทำความเข้าใจ จนเขาคิดได้ด้วยตัวของเขาเอง โดยที่คุณครูที่ทำหน้าที่สอนเสริมจะทำหน้าที่ค่อยๆ บอกไป แล้วให้เขาคิด พอเวลาผ่านไปสักพัก แล้วเขายังคิดไม่ออก ก็ค่อยให้ตัวอย่างเพิ่มเติม ไปได้เพิ่มอีกนิด แล้วให้เขาได้คิดต่อ ทำแบบนี้ไปเรื่อยๆ เพื่อให้เขาคิดออก เข้าใจ ได้ด้วยตัวของเขาเองให้ได้ ผมข้านะครับว่าการเรียนพิเศษ หรือการเรียนเสริมเพิ่มเติม ไม่ใช่การให้เขาไปนั่งเรียนซ้ำ หรือไปนั่งฟังครูสอนในเรื่องเดิมๆ ที่เขาไม่เข้าใจ ซึ่งมันก็จะทำให้เขาไม่เข้าใจอยู่ดี ยิ่งฟังสิ่งที่ไม่เข้าใจซ้ำไปซ้ำมา อยู่เรื่อยๆ มันก็ยิ่งท้อ ยิ่งยืนยันกับตัวเองว่า “เราเป็นคนที่ไม่ได้เรื่อง เรียนอย่างไรก็ไม่เข้าใจหรอก ไม่ต้องไปเรียน ไม่ต้องไปพยายามอีกแล้วละ”

ยิ่งคุณพ่อคุณแม่ที่สอนเสริมลูกเอง จะต้องเข้าใจในจุดนี้ให้มากๆ ครับ คุณพ่อคุณแม่บางท่านใจร้อน พอลูกนั่งนิ่งๆ เสียหน่อย ทำหน้างงๆ เสียหน่อย ก็จะคอยบอกลูกทันทีที่จะต้องเขียนยังไง ต้องทำอย่างไรต่อ บางทีถึงกับบอกเฉลยไปเลยก็มี บางทีไม่ได้พูดอะไรกับลูก แต่เล่นไปยืนจ้องลูก กดดันลูก สภาพกดดันแบบนี้ไม่มีทางเลยครับ ที่ลูกจะคิดอะไรได้ออก ต่อให้คิดออก ก็จะตอบด้วยเสียงอ่อยๆ เบาๆ ไม่มั่นใจ ตอบถูกก็ไม่ภูมิใจในตนเอง ผมย้ำอีกครั้งนะครับว่า เด็กที่เรียนอ่อน มีสาเหตุมาจากการขาดความมั่นใจในการเรียน トラบไตก็ตาม ที่เราไม่สามารถที่จะกู้ความมั่นใจของเขากลับมาได้ เราไม่มีทางที่จะแก้ปัญหาการเรียนอ่อนของเขาได้เลยนะครับ

ผมว่าบทบาทที่ดีที่สุดของคุณพ่อคุณแม่ก็คือ “การนั่งเป็นเพื่อนเขา ระวังที่เขานั่งทำแบบฝึกหัดครับ” ทำตัวสบายๆ นั่งอ่านหนังสือพิมพ์ เล่นมือถืออะไรเงี้ยๆ ไปก็ได้ครับ ให้เขาทำเองไปก่อน พอทำจนเสร็จแล้วข้อไหนไม่ได้ ก็ค่อยมาถาม ค่อยมาคุยกันแบบสบายๆ คุณพ่อคุณแม่ก็แค่ไปให้เขาเพิ่มสักนิด ยกตัวอย่างใกล้เคียงให้เขาได้คิดตามสักหน่อย แล้วก็ปล่อยให้เขาลองคิดเองดู คิดยังไม่ออก ก็บอกไปให้ลายแทงเขาอีกสักหน่อย พอเขาคิดได้ ตอบคำตอบถูก คุณพ่อคุณแม่ก็ออกแอ็คชั่น แล้วพูดกับเขาต้งๆ ว่า “ถูกต้อง!!!!!!” แล้วชมเขาสักหน่อย นี่ละครับการทำให้เวลาหลังเลิกเรียนของลูกมีความหมาย

คุณครูในบางโรงเรียน มักจะมีวิธีการแก้ปัญหาเด็กเรียนอ่อน ด้วยการลดจำนวนบทเรียนของเขาลง แล้วให้เขานั่งทำแบบฝึกหัดในบทก่อนๆ ในห้องเรียน ในขณะที่เพื่อนคนอื่นๆ เรียนบทใหม่ และยอมให้

เด็กที่เรียนอ่อนทำข้อสอบฉบับที่ง่ายกว่าเด็กคนอื่น ๆ ผมคิดว่าถ้าเป็นช่วงระยะแรก ๆ เพื่อปรับพื้นฐาน ผมเห็นด้วยนะครับ แต่ถ้าจะใช้วิธีการอย่างนี้ในระยะยาวผมไม่เห็นด้วยเลย และขอยืนยันว่าวิธีการลดทอนบทเรียน และให้แถมต่อกับเด็กเรียนอ่อนแบบนี้ ไม่มีทางที่จะแก้ปัญหาเด็กเรียนอ่อนได้เลยครับ เพราะเขาจะยิ่งรู้สึกว่าตัวเองไม่มีทางสู้เพื่อน ๆ คนอื่นได้ ต้องคอยให้คนอื่นต่อให้อยู่ตลอดเวลา ลองคิดดูนะครับว่า ยิ่งทำแบบนี้ ยิ่งนานวัน เด็กที่เรียนอ่อนก็จะรู้่น้อยกว่าเด็กคนอื่น ๆ ไปเรื่อย ๆ แล้วเมื่อไหร่ล่ะครับที่จะตามคนอื่นทัน ในสังคมภายนอกโรงเรียน ไม่มีใครที่จะให้แถมต่อกับเขาได้เรื่อยไปนะครับ และที่สำคัญเด็กที่เรียนอ่อน เขาก็ไม่ได้ต้องการให้ใครมาเห็นใจ ให้แถมต่อกับเขา เขาแค่ต้องการเรียนได้ทันคนอื่น พอที่จะสู้กับคนอื่น ๆ ได้ คิดตามในสิ่งที่คุณครูสอนได้ทัน ฟังสิ่งที่ครูอธิบายได้รู้เรื่อง ตอบคำถามของคุณครูได้บ้าง ก็เท่านั้นเองครับ เราต้องเข้าใจในจุดนี้ก่อน ไม่ใช่ไปลดทอนบทเรียนดื้อ ๆ ไม่ได้นะครับ ผมย้ำว่าสิ่งที่เรากำลังทำ ไม่ใช่การเพิ่มเวลาเรียนให้กับเด็กที่เรียนอ่อนนะครับ แต่เป็นการเพิ่มเวลาคิดให้กับเขาครับ

3. เริ่มต้นด้วยการทำให้เขาทำในสิ่งที่เขาทำได้ ให้ทำได้เร็วขึ้น ค่อยๆ แคล้วคลาก จึงขึ้น เน้นส่วนที่เป็นพื้นฐานในการเรียนในห้องเรียนในปัจจุบันของเขา

คุณพ่อคุณแม่ หรือคุณครูหลายๆ ท่าน เวลาที่ต้องสอนเสริมเด็กที่เรียนอ่อน มักพยายามที่จะอธิบายเรื่องที่ยาก ๆ ให้เขาเข้าใจ พอเขาไม่เข้าใจก็จะพยายามอธิบายซ้ำไปซ้ำมา ซึ่งเขาก็ไม่เข้าใจอยู่ดี บางทีพอเขาสามารถสู้ ๆ ตอบเราได้ว่าบ้าง เราก็อาจจะหลงคิดว่าเขาเข้าใจ พอเวลาผ่านไปสักหน่อย พอเราถามซ้ำ เขาก็กลับตอบไม่ได้อีกแล้ว เราก็จะรู้สึกผิดหวัง หงุดหงิด ยิ่งเราแสดงออกกับเขาว่าเราผิดหวังกับตัวเขามากเพียงไร ตัวเขาเองก็จะรู้สึกท้อแท้มากขึ้นเท่านั้น บางทีเขาไม่ได้เข้าใจแล้วลืมหอกนะครับ เขาอาจจะไม่เคยเข้าใจเลยก็ได้ แต่เผชิญจำที่คุณครูพูดได้ แล้วก็พูดตามไปมั่ว ๆ แล้วเผชิญมันถูก คุณครูก็เลยหลงคิดไปเองว่าเขาเข้าใจ

ผมเสนอว่า การเรียกความมั่นใจในการเรียนของเด็กที่เรียนอ่อนให้กลับคืนมา ควรเริ่มต้นด้วยการให้เขาทำแบบฝึกหัดที่เขาพอจะทำได้ด้วยตัวของเขาเอง แต่ว่าทำได้ช้า ให้เขาทำได้เร็วขึ้น เร็วขึ้นอีก จับเวลาให้เร็วขึ้นกว่านี้อีก ผมชอบเริ่มต้นด้วยแบบฝึกหัดคำนวณ แล้วค่อยตามด้วยโจทย์ปัญหาพื้นฐานที่ไม่ได้ซับซ้อนอะไรมากมาย แต่เน้นจับเวลาให้เขาทำให้เร็วขึ้น การทำในสิ่งที่เขาทำได้ ให้เร็วขึ้นกว่าเดิม เป็นความท้าทายที่ง่ายที่สุด ที่จะให้เด็กที่เรียนอ่อนรู้สึกว่าเขาสามารถเอาชนะมันได้ ลองถ้าเขาคำนวณได้เร็วมากขึ้น ถูกต้องแม่นยำมากขึ้น นอกจากที่เขายังมีความมั่นใจในการเรียนที่มากขึ้นแล้ว มันจะช่วยให้เขาสามารถเข้าใจบทเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ได้มากขึ้นด้วยครับ เพราะถ้าเขาสามารถคำนวณได้

อย่างรวดเร็ว เขาก็จะมีเวลาในห้องเรียนที่มากขึ้น ในการติดตามที่คุณครูอธิบายได้ทัน ไม่ต้องมาง่วนงาน หงุดหงิดกับการคำนวณ ที่พอคิดออกทีไร เงยหน้าขึ้นมา ก็ไม่รู้แล้วว่าครูอธิบายอะไรไปถึงไหน

ถ้าเป็นไปได้ก็ให้คุณพ่อคุณแม่เลือกแบบฝึกหัดคำนวณ ที่เป็นพื้นฐานที่เขาเรียนในห้องเรียนมาให้เขาฝึก ทำให้เร็วขึ้นครับ มันจะดีมาก ๆ ตรงที่ จะช่วยทำให้เขาเรียนในห้องเรียนได้เข้าใจได้มากยิ่งขึ้น เรียนตามเพื่อนได้ทัน ความมั่นใจในการเรียนของเขาก็จะกลับคืนมาครับ

พอเขาทำแบบฝึกหัดคำนวณ และโจทย์ปัญหาพื้นฐานได้เร็วขึ้นแล้ว ก็ให้คุณพ่อคุณแม่ซื้อแบบฝึกหัดที่ยากขึ้นอีกสักหน่อยให้เขาลองทำครับ เพิ่มความยากไปที่ละนิด ทีละหน่อย เวลาฝึกทำ ก็ให้เขามีสมาธิ ทำเองนะครับ ไม่ต้องไปคอยจ้ำจี้จ้ำไชเขาทีละข้อ ให้คุณพ่อคุณแม่บอกกับเขาครับ ให้เขาทำข้อที่เขาทำได้ให้ครบก่อน ส่วนข้อไหนที่ทำไม่ได้ ไม่ต้องทำมั่ว ๆ ถ้าคิดไม่ออกจริงๆ เตี้ยวค่อยมาคุยกันครับ

ในการฝึกทำแบบฝึกหัดในวิชาคณิตศาสตร์ ผมมักจะสอนให้เขาทบทวนในกระดาษทดอย่างเป็นระเบียบนะ ครับ เพราะเวลาที่คุณพ่อคุณแม่พบว่าเขาทำข้อไหนผิด หรือทำไม่ได้ กระดาษทบทวนที่ทบทวนอย่างเป็นระเบียบ จะช่วยทำให้คุณพ่อคุณแม่เข้าใจว่าเขาคิดผิดตรงไหน ตรงไหนที่เขาติดขัด ซึ่งจะช่วยทำให้คุณพ่อคุณแม่ ชี้จุดที่เขาผิดได้ตรงประเด็นมากขึ้น บอกไปเพิ่มเติมในจุดที่เขาติดขัด เพื่อให้เขาถูกคิดอะไรได้มากขึ้น ครับ

4. ไม่ต้องมาก ไม่ต้องหนัก หัวใจสำคัญคือ ความสม่ำเสมอ

การแก้ปัญหาเด็กเรียนอ่อน ต้องใช้ความสม่ำเสมอ ค่อยเป็นค่อยไป ไม่จำเป็นต้องแบบฝึกหัดเยอะ มากมาย จนเด็กรู้สึกว่าเป็นภาระที่น่าเบื่อหน่าย แต่ให้ทำแค่วันละ 30 นาที เท่านั้นก็พอครับ แต่ต้องทำ ทุกวันนะครับ (ถ้าทำทุกวันไม่ได้ ก็อาจจะกำหนดเป็นทุกๆ วันจันทร์ พุธ ศุกร์ ก็ได้ครับ) เริ่มต้นเอาแค่ วิชาคณิตศาสตร์อย่างเดียวก่อนนี่ล่ะครับ จริงๆ นอกจากกรอบของเวลาแล้ว ผมชอบที่จะกำหนดเป็น จำนวนชุดของแบบฝึกหัดเหมือนกันนะครับ เช่น ให้ทำแบบฝึกหัดวันละ 3 ชุด ทุกๆ วัน เป็นต้นครับ

สิ่งที่คุณพ่อคุณแม่ ควรทำในเบื้องต้นก่อนเลยก็คือ การพูดคุยกับลูกเพื่อตกลงกติการ่วมกันครับ โดยเปิด โอกาสให้เขาได้แสดงความคิดเห็นด้วยว่าจะทำแบบฝึกหัดทุกวันได้ไหม หรือจะเว้นวันไหนดี ควรทำวัน ละกี่ชุด หรือกี่นาทีดี คุณพ่อคุณแม่อาจจะจูงใจลูกด้วยการ อนุญาตให้ลูกทำกิจกรรมที่ลูกอยากทำได้มากขึ้น หากลูกสามารถทำแบบฝึกหัดได้เสร็จเร็วขึ้น เช่น ถ้าคุณพ่อคุณแม่กำหนดกติกาให้ลูกทำแบบฝึกหัด วันละ 3 ชุด ถ้าลูกสามารถทำเสร็จได้ก่อน 19.00 น. วันนั้นคุณพ่อคุณแม่ก็อาจจะยอมให้ลูกดูการ์ตูน ก่อนนอนได้ (ปกติอาจจะไม่อนุญาตให้ดูการ์ตูนในวันธรรมดา) เป็นต้น

ให้คุณพ่อคุณแม่ใช้ “กิจกรรมที่ลูกอยากทำ” เป็นกุศโลบายนะครับ ผมไม่แนะนำให้คุณพ่อคุณแม่เอารางวัล หรือของขวัญ หรือเงินทอง มาเป็นตัวล่อให้ลูกทำแบบฝึกหัดนะครับ ถ้าทำอย่างนั้น อีกหน่อยเวลาที่เขาต้องทำอะไรที่เป็นหน้าที่ของเขาอยู่แล้ว เขาก็จะเรียกร้องต่อรางวัลจากคุณพ่อคุณแม่อยู่ร่ำไปครับ และอาจจะติดตัวเป็นนิสัยไปเลยก็ได้ครับ

ใช้ความสม่ำเสมอ และความรับผิดชอบเป็นกลไกในการผลักดันครับ ทำให้เป็นนิสัยครับ ส่วนใหญ่ถ้าทำต่อเนื่องกันได้ 1 เดือน เด็กก็จะรู้สึกว่าการฝึกทำแบบฝึกหัดเป็นกิจวัตรประจำวันแล้วครับ ต่อให้วันนั้นไปรับประทานอาหารนอกบ้านอย่างไร ก็ต้องกลับมาทำแบบฝึกหัด ตามกติกาที่ได้ตกลงเอาไว้ ต่อให้ทำไม่ได้จริงๆ พรุ่งนี้ก็ต้องทำชดเชย ห้ามเพิกเฉย หรือละเลยเด็ดขาดครับ

5. การทำให้เขาเริ่มเข้าใจวันหนึ่งทันที (คงไม่เก็บสะสมความไม่เข้าใจอะไรเอาไว้ กล่าวที่จะถาม ไม่ยอมที่จะเก็บความไม่เข้าใจ หรือความสงสัยเอาไว้)

การใส่ใจถามไถ่ให้ลูกเล่าว่าในวันนี้เขาเรียนอะไรมาบ้าง มีอะไรที่เขาารู้สึกว่ายาก และไม่เข้าใจบ้าง หรือว่ามีอะไรที่เขางงๆ สับสน แบบที่ทำให้เขาเป็นฝ่ายเล่า มากกว่าการที่เราเป็นฝ่ายถามแล้วก็พูดๆ แนะนำ นั่น แนะนำนี้ มันเป็นกระบวนการที่ดีมากๆ ที่คุณพ่อคุณแม่จะได้ช่วยให้เขาคลายความสงสัยในสิ่งที่เขาเรียนมาในวันนี้ได้ทันที ซึ่งจะทำให้เขาไม่ต้องสะสมความไม่เข้าใจอะไรเอาไว้ ทำให้การเรียนในวันรุ่งขึ้นมีประสิทธิภาพ และมีสุขภาพจิตในห้องเรียนที่ดี เพราะเวลาที่ครูพูดถึงเนื้อหาที่สอนไปเมื่อวาน เขาจะได้เรียนได้อย่างต่อติดทันที

นอกจากนี้สิ่งที่คุณพ่อคุณแม่ควรจะทำอย่างยั้งก็คือ การสอนให้ลูกกล้าที่จะยกมือถามครู ต้องพยายามเข้าใจในสิ่งที่เรียนทันทีเมื่อจบคาบเรียน ถ้าไม่มีเวลาจะถามในห้องเรียน อย่างน้อยๆ ก็ต้องถามเพื่อนคนอื่นๆ ในช่วงเวลาพัก ถ้าเพื่อนๆ ก็ตอบไม่ได้ หรือไม่ชัดเจน ก็ต้องกล้าที่จะเดินไปเข้าไปถามครูที่ห้องพักครู เพื่อให้การเรียนในวันนั้นจบลงด้วยความเข้าใจ ผมเชื่อว่าเด็กที่กล้าที่จะถามครูเวลาที่ไม่มีเข้าใจ และมีนิสัยไม่ยอมปล่อยให้ความไม่เข้าใจให้มันค้างอยู่ในใจ (เวลาที่ไม่มีเข้าใจอะไร แล้วมันรู้สึกอึดอัด) มันเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีมากๆ ที่จะป้องกันปัญหาการเรียนอ่อนที่อาจจะเกิดขึ้นในการเรียนในบทถัดๆ ไป

เด็กบางคนกลัวมากๆ นะครับที่จะถามครูเวลาที่ไม่มีเข้าใจ ผมก็มักจะใช้วิธีการคะยั้นคะยอ และเชียร์ให้เขาลองถามครูดู และถามเขาครับว่า “ถามครูแล้ว ครูว่าอย่างไร” ซึ่งผมเชื่อว่าครูโดยส่วนใหญ่ จะรู้สึกดีใจมากๆ เวลาที่นักเรียนมาถามเนื้อหาในบทเรียนที่ไม่เข้าใจ เพราะมันสะท้อนว่าลูกศิษย์คนนั้น สนใจ

เรียนในสิ่งที่ครูพยายามจะสอน พยายามจะอธิบาย และคุณครูก็ยินดี และพร้อมที่จะอธิบาย และตอบคำถามเพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนที่สนใจคนนั้นเข้าใจอย่างเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ พ่อเด็กตอบเราว่า “ถามครูครูก็อธิบายดี” เราก็แค่พูดตบท้ายให้เด็กมีความมั่นใจมากขึ้นว่า “เห็นไหมล่ะ! คราวหลังถ้าไม่เข้าใจอะไรก็ให้ถามครูได้เลยนะ”

อีกเรื่องที่สำคัญไม่แพ้กันก็คือ “การสอบ” เวลาทำข้อสอบที่โรงเรียน คุณพ่อคุณแม่ควรจะสอนลูกเสมอว่า ข้อสอบข้อไหนที่ทำไม่ได้ หรือลังเลไม่มั่นใจ เราไม่ควรที่จะปล่อยผ่าน เราควรจะทำข้อสอบข้อนั้นออกมาลองถามเพื่อนคนอื่นๆ ดู หรือจะถามครู หรือจะถามคุณพ่อคุณแม่ก็ได้ ขอเพียงเราอย่าปล่อยให้สิ่งที่เราทำไม่ได้ให้มันผ่านไป เพราะสักวันในอนาคตเราอาจจะต้องเจอข้อสอบแบบนี้ได้อีกก็ได้ เราจะได้ไม่นึกเสียใจว่า ทำไมเราทำข้อสอบข้อนี้ไม่ได้ ทั้งๆ ที่เราก็เคยเจอข้อสอบข้อนี้มาแล้ว

ลองถ้าเด็กมีนิสัยที่ไม่ยอมปล่อยให้ตัวเองไม่เข้าใจอะไร จนเป็นนิสัย เด็กจะไม่มีทางที่จะประสบกับปัญหาเรียนอ่อนอีกเลยตลอดชีวิตครับ

6. จากคณิตศาสตร์ ก็ค่อยๆ เพิ่มเติมการทำแบบฝึกหัดในวิชาอื่นๆ ที่สำคัญ โดยมีการจัดตารางให้ชัดเจน มีความสม่ำเสมอ

เมื่อเด็กที่เรียนอ่อนสามารถเรียกความมั่นใจในการเรียนกลับคืนมาได้ในวิชาคณิตศาสตร์ ในวิชาอื่นๆ ก็ให้ทำคล้ายๆ กัน ครับ คือ “เน้นการทำแบบฝึกหัดหลังเลิกเรียน อย่างสม่ำเสมอ” แต่คุณพ่อคุณแม่ต้องทำใจยอมรับกับอุปสรรคของการศึกษาไทยเอาไว้ล่วงหน้าก่อนนะครับ นั่นก็คือ “เด็กไทยเราเรียนหลายวิชา แกรมต้องสอบทุกวิชา” เด็กบางคนอาจจะสามารถบริหารเวลาในการเตรียมตัวสอบในทุกๆ วิชาได้ดี แต่นั่นไม่ใช่กับเด็กทุกๆ คนครับ การที่จะบังคับให้เด็กที่มีปัญหาเรียนอ่อนอยู่แล้ว ต้องมาเตรียมตัวสอบในทุกๆ วิชา นั้นมีความเสี่ยงมากๆ ครับที่จะทำให้เด็กเสีย Focus และรู้สึกว่าการสอบมันเป็นภาระที่เกินกำลัง และเป็นศึกรอบด้านที่ไม่อาจจะเอาชนะได้ เด็กที่มีปัญหาเรียนอ่อน ถ้าเขารู้สึกว่าการเรียน การสอบ เป็นภาระที่หนักอึ้ง เป็นศึกรอบด้านที่เขางงไม่รู้ว่าจะทำอะไรก่อนดี เขาจะทิ้งมันทุกวิชาเลยครับ ดังนั้นสิ่งที่คุณพ่อคุณแม่ และคุณครู จะต้องช่วยเด็กเรียนอ่อนก็คือ การจัดลำดับความสำคัญของแต่ละวิชาให้กับเขาคครับ

ซึ่งผมมักจะให้เด็กที่เคยมีปัญหาเรียนอ่อนมาก่อน ฝึกทำแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอ เพิ่มขึ้นทีละวิชาจากวิชาคณิตศาสตร์ ไปสู่วิชาภาษาไทย จากวิชาภาษาไทย ค่อยต่อไปยังวิชาภาษาอังกฤษ และวิชาสุดท้ายก็คือ วิชาวิทยาศาสตร์ ไม่เกิน 4 วิชาครับ ส่วนวิชาประกอบอื่นๆ เน้นให้เรียนในห้องเรียนให้เข้าใจ

เวลาจะสอบ ก็ค่อยเอาการบ้าน หรือแบบฝึกหัดที่เคยทำ มาอ่านทบทวน ก็พอแล้วครับ แต่ 4 วิชา อันได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ ผมแนะนำให้คุณแม่พอลูกแม่ไปซื้อแบบฝึกหัดมาให้เด็กฝึกทำอย่างสม่ำเสมอครับ โดยจัดตารางเวลาให้ชัดเจน โดยเอาวิชาคณิตศาสตร์ยืนพื้นทุกวัน แล้ววันจันทร์ พุธ เสริมด้วยแบบฝึกหัดวิชาภาษาไทย อังคาร พฤหัสบดี เสริมด้วยแบบฝึกหัดภาษาอังกฤษ และวันศุกร์เสริมด้วยแบบฝึกหัดวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นต้น จริงๆ ถ้าแน่นเกินไป คุณพอลูกแม่ก็สามารถจัดตารางเวลาในวันเสาร์ หรือวันอาทิตย์ร่วมด้วยก็ได้เนอะครับ แต่อย่าให้หนักเกินไป ทำทุกอย่าง วัน วันละไม่มาก แต่ต้องสม่ำเสมอ มีตารางเวลาที่ชัดเจน

สำหรับวิชาภาษาอังกฤษ ถ้าจะเน้นแค่ “ผลการเรียนในเบื้องต้นก่อน โดยที่ยังไม่คำนึงถึงทักษะการสื่อสารมากนัก” ผมมักจะแนะนำให้คุณแม่เน้นพัฒนาทักษะ “คำศัพท์” ให้กับลูกก่อนครับ ให้ลูกรู้คำศัพท์ที่ใช้บ่อย (Most Commonly Used Words) ให้มากที่สุด ออกเสียงให้ถูก สะกดให้เป็น เข้าใจความหมาย ถ้ามองในมุมของผลการเรียนเป็นหลัก เด็กที่มีพื้นฐานคำศัพท์ที่ดี จะสามารถเรียนวิชาภาษาอังกฤษได้อย่างมั่นใจมากกว่าเด็กที่มีคลังคำศัพท์ที่จำกัดครับ คำศัพท์ (Vocabulary) เป็นสิ่งที่สำคัญมากๆ ครับ แต่ผมไม่ค่อยชอบที่จะใช้วิธีแบบท่องจำเนอะครับ ท่องวันนี้ พรุ่งนี้ก็ลืม ผมมักจะใช้แบบฝึกหัดนี้ละครับ เป็นสื่อที่ง่าย และได้ผลที่สุดครับ พอเด็กเจอคำศัพท์เดิมๆ ในแบบฝึกหัดอยู่บ่อยๆ เต็มๆ ก็จะจำได้เองโดยอัตโนมัติครับ ถ้ามีเวลาก็อาจจะให้อ่านหนังสือนอกเวลาภาษาอังกฤษประเภท Graded Readers ร่วมด้วย ก็จะช่วยได้มากเลยเนอะครับ ทั้งการเข้าใจความหมาย และการใช้คำศัพท์ในการสร้างประโยค ซึ่งจะได้ผลพลอยได้ในเรื่องของไวยากรณ์ร่วมด้วยครับ

ถ้าทำได้ตามนี้ เด็กที่เคยเรียนอ่อน ก็จะค่อยๆ ถูกปรับเปลี่ยนให้กลายเป็นเด็กที่มีความมั่นใจในการเรียนมากขึ้น จนกลายเป็นเด็กที่มีผลการเรียนที่ดีอย่างมีทิศทาง มี Focus และมีความรับผิดชอบ มีวินัยในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีมากๆ ที่จะป้องกันไม่ให้เกิดกลับมาเป็นเด็กที่เรียนอ่อนอีกตลอดชีวิตครับ

7. เพิ่มการอ่าน โดยเน้นเรื่องราวทางด้านวิทยาศาสตร์

ข้อสุดท้ายในการแก้ไขปัญหาลูกเรียนอ่อนอย่างยั่งยืน คือ การสร้างนิสัยให้เขารักการอ่าน รักการคิดที่จะตั้งคำถาม รักที่จะค้นคว้าหาคำตอบด้วยตัวเขาเอง พร้อมกับคิดต่อยอด คิดแตกต่าง คิดเชื่อมโยง คิดเชิงลึก คิดประยุกต์ใช้ อย่างต่อเนื่องไม่รู้จักจบ ซึ่งเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ นั้นสามารถช่วยได้เป็นอย่างมากครับ

นอกจากการฝึกทำแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอแล้ว ถ้าผมจะแนะนำเพิ่มเติม ผมอยากจะแนะนำให้คุณพ่อคุณแม่หาเรื่องสั้น หรือเรื่องราวทางด้านวิทยาศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้รอบตัว ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ สิ่งประดิษฐ์ การค้นพบทางวิทยาศาสตร์ ประวัติของนักวิทยาศาสตร์ ไทโนเสาร์ ดาราศาสตร์ หรือเรื่องราวเกี่ยวกับอวกาศ ฯลฯ มาให้เด็ก ๆ ได้อ่าน โดยจัดตารางเวลาให้ชัดเจน โดยสลับกับการฝึกทำแบบฝึกหัดก็ได้ครับ ผมคิดว่าการอ่านหนังสือ เรื่องสั้น ๆ ทางด้านวิทยาศาสตร์ นั้นเป็นงานอดิเรก และกิจกรรมยามว่างที่มีคุณค่า และทรงพลังมาก ๆ โดยที่ไม่จำเป็นต้องไปอ่านเรื่องราวที่มีเนื้อหาที่ตรงกับหลักสูตร หรือบทเรียนที่โรงเรียนนะครับ เพราะเป้าหมายของการอ่านเรื่องราวทางด้านวิทยาศาสตร์ นั้นไม่ได้มีเป้าหมายหลักในการทำให้เด็กมีผลการสอบที่โรงเรียนที่ดี แต่เป็นการปลูกฝังนิสัยรักการเรียนรู้ รักการคิด และการค้นคว้าให้กับเด็กครับ ซึ่งผมคิดว่าทักษะเหล่านี้เป็นทักษะที่จะทำให้เด็กรู้วิธีที่จะเรียนรู้ (The know-how to know how to learn) ซึ่งมีความจำเป็นมาก ๆ ครับ

เด็กที่อ่านเรื่องราวทางด้านวิทยาศาสตร์อย่างสม่ำเสมอ เขาจะไม่รู้สึกเครียดเหมือนกับอ่านหนังสือเตรียมสอบนะครับ เขาจะรู้สึกสนุกที่ได้รู้อะไรใหม่ๆ รู้เหตุผลอะไรที่ลึกกว่าเดิม ด้วยซ้ำไป นอกจากการสร้างนิสัยในการเรียนรู้ที่ดีแล้ว เด็กที่รักการอ่าน และอ่านอย่างสม่ำเสมอ จะมีทักษะการอ่านจับใจความ และการเชื่อมโยงเนื้อหาที่ดี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนในวิชาภาษาไทย และวิชาอื่นๆ อีกด้วยนะครับ ดังนั้น กิจกรรมสุดท้ายที่จะปิดฉากการแก้ปัญหาเด็กเรียนอ่อน ต่อจากการทำแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอ ก็คือ “การอ่านเรื่องราวทางด้านวิทยาศาสตร์” อย่างสม่ำเสมอนี้ละครับ เป็นอันว่าครบ Dose ในการแก้ปัญหาเด็กเรียนอ่อนครับผม

เรื่องราวทั้งหมดนี้ เป็นเรื่องราวที่ผมพยายามประมวลเพื่อให้คุณพ่อคุณแม่ ตลอดจนครูบาอาจารย์ทุกท่าน เข้าใจสาเหตุของปัญหาของเด็กเรียนอ่อน เข้าใจความรู้สึกของเด็กเรียนอ่อน เพื่อจะได้เลือกวิธีที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ตรงประเด็น มี Focus โดยที่มีความคืบหน้าที่ดีเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

“ผมเชื่อเป็นอย่างจิ่งครับว่า เด็กที่มีปัญหาเรีงน่อ่น ส่วนมากไม่ได้มีปัญหาที่สติปัญญา แต่มีปัญหาที่ความมั่นใจในตัวเอง และถ้าเราเปิดโอกาสให้เขาได้คิด ไม่ใช่แค่ฟัง แล้วเรีงนตาม ได้ฝึกทำอย่างสม่ำเสมอ จนเกิดความชำนาญ เราจะแก้ปัญหาเด็กเรีงน่อ่นได้ครับ”

ดร. วิโรจน์ คักงนาคติส